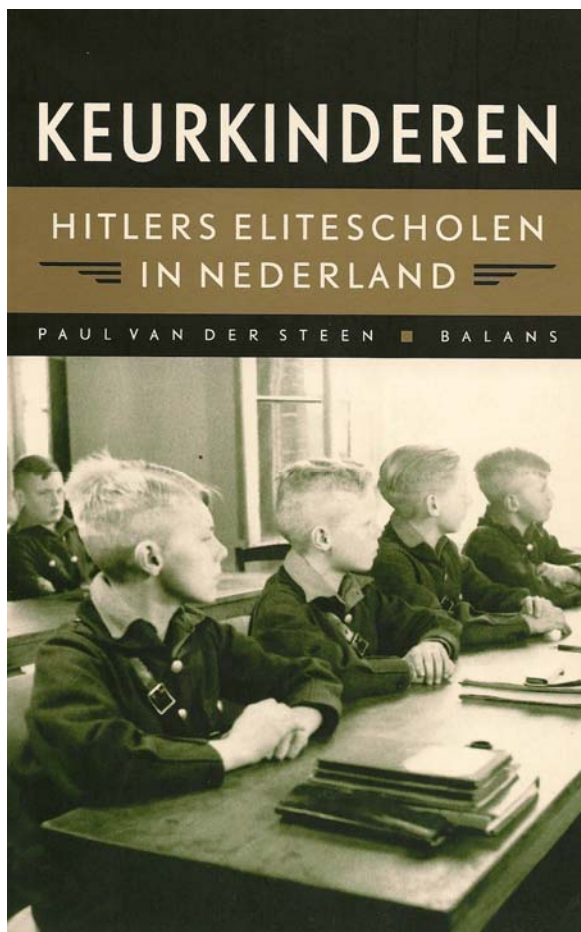

Paul van der Steen, *Keurkinderen. Hitlers elitescholen in Nederland*, uitgeverij Balans, 2009

Vorig jaar heeft auteur Paul van der Steen, (*dia 8*) een fraaie foto-expositie samengesteld in het Centre Céramique. De confrontatie van de bezoeker met de foto's van de **Keurkinderen** was soms verbijsterend. Wie was op de hoogte van het bestaan van deze elitescholen in de provincie Limburg? Keurkinderen is de titel van het boek van Paul van der Steen over Hitlers elitescholen in Nederland.

In Duitsland werden in 1933 de eerste elitescholen gesticht. De toelatingseisen waren streng. De leerlingen waren voorbestemd de voorhoede van het derde Rijk te worden. Ook Nederland kreeg in 1942 twee van zulke instituten: een voor jongens (*dia 9*) in Valkenburg en een voor meisjes in Heythuysen (*dia 10*).

In zijn boek belicht Paul van der Steen de geschiedenis van deze twee Limburgse *Reichsschulen* en de wederwaardigheden van hun leerlingen. De beoordelingen op de Reichsschule voor jongens in Valkenburg liegen er niet om: 'Onbetrouwbaar', 'Vies', 'Niet overbegaafd

beambtenteype'. Adolf Hitler over de jeugd: 'In onze ogen moet de Duitse jeugd zo slank en rank zijn als windhonden, zo taai als leer en zo hard als staal.' Dat liegt er ook niet om!

De auteur beschrijft (*dia 11*) de eerste tamelijk onbezorgde jaren van de scholen en daarna de evacuatie naar het inmiddels volledig ontregelde Duitsland. Wat ik een van de boeiendste aspecten van het boek vond, is de ruime aandacht die hij besteedt aan het *Nachleben* – da si misschien niet het juiste woord in deze context – laat ik zeggen aan de levensloop van de leerlingen van de beide

scholen na de oorlog.

De voormalige Keurkinderen, de uitverkorenen van het Derde Rijk, worden zonder pardon de verschoppelingen in een samenleving die aanvankelijk hun eigen kinderlijke aandeel in het levenslot dat hun ouders hadden bepaald, niet kan relativiseren. Ze moeten plotseling hun weg vinden in een kille, vijandelijke wereld.

De auteur heeft interviews gemaakt met de keurkinderen van toen. Wat uit deze indringende verhalen over het leven op de Reichsschulen en de persoonlijke verhalen over de oorlog door de ex-leerlingen van de beide scholen blijkt, is de totale waanzin van het abjecte nazi-opvoedingssysteem. Het boek was voor mij een eyeopener.

Vorig jaar besteedde het historisch tv-programma *Andere Tijden* een uitzending aan dit onderwerp dat u op de website nogmaals kunt bekijken en op de website van de VPRO kunt u een interview met Paul van der Steen over de Keurkinderen beluisteren. Dat alles ter illustrering van dit bijzonder lezenswaardige boek.

